

TAAL

Mam(m)a

Dubbele 'm' vooral gebruikt in Nederland

Lucas Gasthuis

Voetbalclub Heerenveen heeft een speler gecontracteerd met de naam Marco Pappa. De familie Gasthuis had de spelling met dubbele tussenmedeklinker in 'pappa' en 'mamma' al een tijdje niet meer gezien. Verdwijnt de tweede tussenmedeklinker uit onze schrijftaal? Een telefoontje naar het Instituut voor Nederlandse Lexicologie (INL) in Leiden geeft helderheid. Lut Colman (48) – redacteur van het digitale *Algemeen Nederlands Woordenboek* van het INL – vertelt dat de woorden 'papa' en 'mama' afkomstig zijn uit het Frans. De oudste bekende Nederlandse zin met het woord 'mama' staat in een brief uit 1660: *'Haer soon sal desperaet sijn, alsoe sijn mama ongemeen lieff heeft.'*

In de negentiende eeuw is de uitspraakspelling 'mamma' en 'pappa' in het noordelijke deel van het Nederlands taalgebied in zwang geraakt, terwijl in het zuiden de etymologische spelling het meest voorkomt. Voor het *Algemeen Nederlands Woordenboek* heeft het INL een corpus met moderne woorden. Uit diverse bronnen zijn honderd miljoen woorden verzameld die sinds 1970 zijn gebruikt. In het corpus komt 'mamma' in Belgische bronnen 37 keer voor, in Nederlandse 295 keer. 'Mama' is in Belgische bronnen 2.057 keer te vinden en in Nederlandse 758 keer. Voor 'pappa' geldt 44 keer in België en 268 keer in Nederland, en voor 'papa' respectievelijk 1.810 om 747 keer. Het verschil komt waarschijnlijk doordat Vlamingen vaak beter Frans spreken dan Nederlanders en gewend zijn aan de Franse spelling. Of de vaak in Nederland gebruikte tweede tussenmedeklinker verdwijnt, weet het INL niet. Het weet wel: beide spellingswijzen zijn correct. lucas.gasthuis@elsevier.nl

MARIJKE HILHORST

Te veel van het goede

Het begon ermee dat ik in de berging, toen ik mijn fiets eruit wilde rijden, met een onhandige manoeuvre een kartonnen verhuisdoos omver trok. 'Tasjes' had ik er met viltstift op geschreven. Ooit. In elk geval voor de verhuizing naar dit huis, in februari 2005. Omdat ik me opeens afvroeg waarom ik in hemelsnaam tassen bewaar die ik nooit gebruik – de doos was sinds die verhuizing niet open geweest – besloot ik de inhoud eens te inspecteren. Een fluwelen avondtasje, een grote maar elegante krokodillenleren dametas, een schattige ouderwetse rode meisjesschooltas, een beeldig zwart laktasje met rode voering, en nog een paar modellen. Allemaal even mooi. Allemaal even overbodig.

Omdat ik een vriendin had beloofd haar een dag te assisteren in haar kraam op een antiek- en curiosamarkt, vroeg ik of mijn tasjes aan de te verkopen voorraad mochten worden toegevoegd. Dat mocht. En nu zijn ze verkocht. Ik hield er niet veel aan over want ik prijsde ze opzettelijk laag. Mijn belangrijkste doel was immers te kwijtraken, niet geld verdienen. Het voelde goed.

Had ik eerder kennis genomen van het fenomeen Andrew Hyde dan had ik wellicht eerder ingegrepen. Deze jonge, zeer succesvolle Amerikaan nam zich in 2010 voor zijn bezittingen te reduceren tot 15 items (sokken niet meegerekend). Dat hield hij een tijdje vol, toen werden het er stiekem toch 39 en nu zijn het er 60. Nog steeds niet veel als je bedenkt dat de gemiddelde Nederlandse vrouw al twintig paar schoenen bezit.

Hyde begon toen hij een reis rond de wereld wilde maken en alles wat hij daarvoor niet nodig had, verkocht, te beginnen met zijn huis. Hij reist nog steeds rond de wereld, met al zijn bezittingen in een oranje rugzak, doet daarvan op internet verslag en schrijft boeken. Het veranderde zijn leven compleet. 'Koesterden we niet allemaal, toen we jong waren, als ideaal voor later een groot huis vol spullen? Het gekke is dat ik veel meer voldoening vind in het afwijzen van dingen,' meldt hij op zijn blog.

Dat kan ik. Tijdens de twee grote, lange reizen die ik maakte, had ik niet meer bij me dan wat in mijn rugzak paste en vaak vroeg ik me af waarom thuis de kasten uitpuilden. Nooit kwam er een antwoord op die vraag en een half jaar na thuiskomst verviel ik binnen de

kortste keren moeiteloos in het oude patroon.

Een beetje op weg geholpen door de actie met de tasjes, ga ik nu onder invloed van Andrew Hyde door met ruimen. Zo extreem als zijn gedrag is, hoeft het niet. Dat aantal van zestig als maximaal bezit, hoef ik niet te halen, laat staan vijftien. Maar als ik het nu eens omdraai en elk seizoen minimaal vijftien dingen wegdoe, dan maak ik tenminste een begin met minderen.

Met kleren doe ik dat al een hele tijd, dus de te klein geworden rokjes en toch niet zo flatteuze bloesjes zijn *hors concours*. Die gaan al naar de kringloopwinkel. Het kost me te veel tijd en moeite om ze te verkopen. Mijn verlies nemen is verstandiger. Het gaat om de andere verborgen schatten in de dozen en lades en kisten en kasten.

Ik kan niet de enige zijn die last heeft van overcompleteheid, al was het maar omdat ik weet hoeveel mensen externe opslagruimte moeten huren om spullen op te slaan. Nog iets wat ik me nu realiseer: wat kost het wel niet om te behouden wat we hebben? Het blijft niet bij het bedrag dat je neertelt bij het aanschaffen, ook het bewaren en organiseren van spullen kost tijd en ruimte, om van het verhuizen maar niet te spreken. Hoe vaak heb ik in mijn leven die tasjes in handen gehad en bedacht dat ze wel weg konden omdat ik ze niet gebruikte?

Andrew Hyde opperde dat onze gehechtheid aan spullen voortkomt uit het idee dat we niet met verrassingen willen worden

geconfronteerd, niet willen misgrijpen. In een interview zei hij: 'Vooral Amerikanen willen voorbereid zijn op het allerergste wat ze kan overkomen en daarom hebben ze speciale deegvormpjes voor Kerst en Pasen. Wat gebeurt er helemaal als we niet zijn voorbereid? Niets. Je lost het in een wip op.' Hij heeft gelijk als hij zegt dat overvorbereid zijn – te veel van het goede dus – ernstiger consequenties heeft.

Ook daar hangt namelijk een prijskaartje aan. Het hoeft niet per se in geld uitgedrukt te worden: dingen nemen fysieke, emotionele en mentale ruimte in. Een voorbeeld: het vlijmscherpe groentemesje van Global dat ik twee jaar geleden kocht, had om te beginnen een veilig plekje in de keukenla nodig. Het moet worden geslepen en nog vorige week bleek dat ik me eraan had gehecht toen ik misgreep omdat mijn man hem ergens anders had opgeborgen.

**Het blijft
niet bij het
bedrag dat
je neertelt bij
het aanschaffen**